

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МЕНЕДЖМЕНТ
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 “Управління та адміністрування”**
Спеціальність **075 “Маркетинг”**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня **Маркетинг**
програма

Статус дисципліни **обов’язкова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу

Протокол № 1 від 29.08.2022 р.

Розробник(-и):

Миронова О.М., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу

Кривобок К. В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу

Мельник А. О., к.е.н., викладач кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Менеджмент» спрямована на вивчення характеристик та особливостей процесу управління на підприємствах, в організаціях, установах, на аналіз сутності процесу управління, на використання інструментів ефективного менеджменту при забезпеченні функціонування систем управління.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, виконують завдання щодо практичного застосування одержаних знань. Вивчення теоретичних положень навчальної дисципліни «Менеджмент» потребує закріплення їх за допомогою практичних занять і це складає значну частину дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування системи фундаментальних знань з менеджменту, засобів, механізмів та інструментарію системного управління організацією.

Предметом навчальної дисципліни «Менеджмент» є закономірності формування і функціонування системи управління організацією.

Завданнями навчальної дисципліни – є вивчення сутності, основних понять і категорій менеджменту; вивчення складових елементів, етапів, інструментів реалізації та забезпечення взаємозв'язків функцій управління; вивчення процесів прийняття і методів обґрунтування управлінських рішень; набуття вмінь використовувати базові інструменти управління організацією.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	2
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Макро- і мікроекономіка	Економетрика
Економічна теорія	Поведінка споживача
Вступ до фаху	Маркетингові комунікації

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, запропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
СК.10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.	ПР26. Здійснювати пошук та формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, планувати фінансову діяльність суб'єктів господарювання.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Менеджмент як наука управління

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту

Співвідношення категорій «управління» та «менеджмент». Поділ праці в організації та необхідність управління організацією. Підходи до визначення поняття «менеджмент». Менеджмент як наука і мистецтво.

Підходи до вимог до менеджерів: американський, англійський, французький, японський, польський. Задачі та функції менеджерів.

Види менеджменту: загальний та функціональний менеджмент. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, маркетинг.

Тема 2. Розвиток науки управління

Сфери людського суспільства. Еволюція управління як науки.

Передумови виникнення науки управління. Класична теорія менеджменту. Школа наукового управління. Концепція бюрократичних організацій. Адміністративна школа управління.

Школа людських відносин. Школа науки про поведінку. Кількісна теорія менеджменту.

Процесний підхід до управління. Системний підхід до управління. Ситуаційний підхід. Сучасна парадигма менеджменту,

Поняття соціальної відповідальності менеджменту: соціальні зобов'язання, соціальна взаємодія, соціальна чутливість. Сучасні концепції менеджменту: адаптації; глобальної стратегії; цільової орієнтації; ринкового управління. Соціальний контракт. Етика бізнесу та менеджменту.

Змістовий модуль 2 *Функції менеджменту*

Тема 3. Планування в організації

Поняття планування. Місце планування серед функцій менеджменту. Основні елементи процесу управління. Види планування. Принципи планування.

Сутність стратегічного планування. Етапи стратегічного планування. Визначення місії організації. Класифікація цілей організації. Вимоги для успішної реалізації цілей. Аналіз зовнішнього середовища: фактори прямого та непрямого впливу. Управлінське обстеження внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Розробка та аналіз стратегічних альтернатив. Вибір стратегії. Основні компоненти реалізації стратегічного плану: тактика, політика, процедури, правила. Оцінка результатів.

Тема 4. Організація як функція управління

Значення поняття «організація» в менеджменті: організація як підприємство та організація як функція управління. Сутність організації як соціального формування.

Сутність функції організація та її місце в процесі управління. Поняття «організаційна діяльність». Етапи організаційної діяльності. Повноваження, їх види та межі. Делегування повноважень. Принципи делегування. Взаємовідносини повноважень різних рівнів управління. Концепції процесу передачі повноважень. Централізація та децентралізація управління: переваги та недоліки.

Сутність поняття «організаційна структура управління». Елементи організаційної структури управління. Основи організаційного проектування. Фактори формування організаційних структур.

Типи організаційних структур. Бюрократичні структури управління. Базові поняття бюрократичного типу структури управління: раціональність, відповідальність та ієрархічність. Органічний тип структури управління. Переваги та недоліки типів структур управління. Лінійна, функціональна, лінійно-функціональні та дивізійна структури управління. Типи гнучких (адаптивних) структур: проектна, матрична та бригадна структури управління.

Тема 5. Мотивація

Сутність поняття «мотивація». Визначення потреб, спонукання, поведінки і цілей працівника в моделі процесу мотивації. Історичний аспект мотивації.

Сутність змістовного підходу до мотивації. Теорія ієрархії потреб А. Маслоу. Теорія потреб Д. Мак-Клеланда. Двохфакторна теорія Ф. Герцберга.

Сутність процесуального підходу до мотивації. Теорія очікувань В. Врума. Теорія справедливості С. Адамса. Модель Портера-Лоулера.

Тема 6. Управлінський контроль

Сутність поняття «контроль» та його місце у системі управління. Необхідність контролю в управлінні. Принципи контролю.

Етапи процесу контролю: встановлення критеріїв та стандартів; порівняння фактично отриманих результатів зі встановленими стандартами; оцінка та реакція. Види контролю за різними класифікаційними ознаками. Випереджувальний, поточний та заключний контроль.

Характеристики ефективного контролю.

Змістовий модуль 3 *Загальні принципи практичного застосування прийомів та методів менеджменту*

Тема 7. Прийняття управлінських рішень

Сутність і поняття "управлінських рішень" в процесі управління. Класифікація управлінських рішень. Види управлінських рішень (типологія управлінських рішень).

Процес прийняття рішень. Інтуїтивна та раціональна технології прийняття рішень. Етапи раціональної технології прийняття рішень: діагноз проблеми, накопичення інформації про проблему, опрацювання альтернативних варіантів, оцінювання альтернатив.

Методи прийняття управлінських рішень. Кількісні та якісні методи. Можливості та сфери застосування аналітичних, статистичних, теоретико-ігрових методів і методів

математичного прогнозування. Критерії ефективності управлінських рішень. Цільова орієнтація управлінських рішень. Умови та чинники якості управлінських рішень. Умови невизначеності та ризику під час прийняття управлінських рішень. Контроль реалізації управлінських рішень. Управлінські рішення та відповідальність. Вимоги до управлінських рішень

Тема 8. Методи обґрунтування управлінських рішень

Цілі обґрунтування рішень. Поняття ефективності рішення. Якість управлінського рішення. Умови ефективності управлінських рішень. Підходи до підвищення якості управлінських рішень.

Методи обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.

Поняття невизначеності та ризику. Теорія ігор як інструмент прийняття рішень. Методи прийняття рішень в умовах повної невизначеності та в умовах ризику.

Системи підтримки управлінських рішень. Підтримка управлінських рішень застосуванням інформаційних технологій. Програмне забезпечення підтримки управлінських рішень. Управління системами розробки та реалізації управлінських рішень.

Тема 9. Лідерство

Сутність поняття "лідерство". Керівництво в менеджменті. Лідерство. Влада та партнерство. Порівняльна характеристика менеджера та лідера. Вимоги до особистісних і професійних якостей керівника.

Концепції поведінки лідера. Стилі керівництва. Стилі управління та їхній вплив на ефективність діяльності організації. Діапазон стилів керівництва. Види управління: партисипативне, інноваційне, мотиваційне.

Концепції ситуаційного лідерства. Загальна характеристика ситуаційного підходу до лідерства. Континуум лідерської поведінки. Сучасні підходи до лідерства як поєднання традиційних і ситуаційного підходів.

Тема 10. Комунікації в управлінні

Поняття та їхні характеристики. Сутність поняття "інформація". Види інформації. Управлінська інформація. Комунікації в менеджменті, сутність поняття.

Сутність комунікаційного процесу. Етапи та стадії комунікаційного процесу. Види комунікаційних процесів в організації. Модель процесу комунікації. Інструменти комунікаційного впливу та їхні особливості. Способи збирання, оброблення, передачі та отримання інформації. Перешкоди та причини неефективної комунікації. Інформаційний потенціал організації.

Комунікаційні бар'єри. Організаційні комунікативні бар'єри. Індивідуальні шляхи перешкоди на шляху ефективної комунікації. Модель вибору стилю комунікації.

Тема 11. Ефективність менеджменту

Поняття ефективності управління. Основні поняття ефективності управління.

Ефективність функцій менеджменту. Показники ефективності управління.

Чинники ефективності менеджменту. Ефективність процесів управління. Ефективність всієї системи управління. Соціальна й економічна ефективність менеджменту.

Підходи до оцінювання ефективності управління. Підходи до розрахунку показників ефективності управління. Оцінювання ефективності управління. Різні методики оцінювання ефективності управління. Діаграма оцінювання ефективності управління (причин і результатів). Визначення річного економічного ефекту від впровадження заходів з наукової організації управлінської праці.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни «Менеджмент» для реалізації визначених компетентностей освітньої програми та активізації освітнього процесу на лекційних/практичних заняттях передбачено застосування наступних методів навчання та викладання: проблемні лекції (теми 1, 4, 5, 8), міні-лекції (тема 2, 3, 6, 7), ділові ігри (теми 2,

4, 6), ситуаційні завдання та індивідуальна дослідницька робота під час виконання наукового дослідження (теми 3-4, 5, 9); семінари-дискусії та презентації (тема 1, 3, 5, 10, 11).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Контрольні заходи оцінювання включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів; мінімальна сума, що дозволяє зарахувати екзамен, – 25 балів).

Поточний контроль включає оцінювання знань студента під час лекцій та практичних занять та виконання компетентісно-орієнтованих завдань, виконання та презентації проекту та проводиться за такими критеріями:

презентація – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 5 балів за кожну презентацію (обов'язкове виконання 3 презентацій, максимальна оцінка – 15 балів);

презентація есе – вміння здійснювати узагальнення управлінської інформації та робити висновки; вміння попередити та оцінити ризики виникнення конфліктних ситуацій в процесі управлінської діяльності; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 7 балів);

виконання експрес контрольних робіт – застосування набутих теоретичних і практичних знань щодо розв'язання тестових завдань (оцінюється у 6 балів кількість три протягом семестру (загальна максимальна кількість балів – 18)).

підсумкова контрольна робота, вона включає всі теми навчальної дисципліни (теми 1 – 7). Структура цієї роботи: 1) одне теоретичне завдання / кейс / ситуація (максимальна оцінка – 8 балів); десять запитань з відкритим тестом (максимальна оцінка за кожне питання – 2 бали). Максимальний бал – 20 балів.

Самостійна робота включає:

1) вивчення теоретичного матеріалу з попередньої лекції перед кожним наступним лекційним заняттям. Оцінюється за такими критеріями: глибина і міцність знань; рівень мислення; вміння систематизувати знання за окремими темами; вміння робити обґрунтовані висновки; володіння категорійним апаратом;

2) збирання, узагальнення, обробка інформації, необхідної для активної роботи на практичних заняттях. Оцінюється за такими критеріями: навички і прийоми виконання практичних завдань; вміння знаходити необхідну інформацію; здійснювати її систематизацію та обробку; самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни «Менеджмент» і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із тестових завдань, що відносяться до стереотипного виду та 2 практичних ситуацій (діагностичне та евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми контролю	Мак бал
Тема 1	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення співвідношення категорій „управління” та „менеджмент”. Підходи до визначення поняття „менеджмент”. Менеджмент як наука і мистецтво. Підходи до вимог до менеджерів: американський, англійський, французький, японський, польський. Задачі та функції менеджерів. Види менеджменту: загальний та функціональний менеджмент. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, інновації, маркетинг.	Активна робота на лекції	
	Семінарське заняття	Завдання. Підготовка до семінарського заняття. Круглий стіл з кола питань, щодо сутності та поняття менеджменту визначення середовища організації та особливостей її функціонування в сучасних умовах економічного розвитку	Активна участь у презентації, обговоренні завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Поняття та сутність менеджменту» Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до доповіді презентацій	Перевірка домашніх завдань	
Тема 2	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Сфери людського суспільства. Еволюція управління як науки. Передумови виникнення науки управління. Класична теорія менеджменту. Школа наукового управління. Концепція бюрократичних організацій. Адміністративна школа управління. Школа людських відносин. Школа науки про поведінку. Кількісна теорія менеджменту. Процесний підхід до управління. Системний підхід до управління. Ситуаційний підхід.	Активна робота на лекції	

		Сучасна парадигма менеджменту. Поняття соціальної відповідальності менеджменту: соціальні зобов'язання, соціальна взаємодія, соціальна чутливість. Сучасні концепції менеджменту: адаптації; глобальної стратегії; цільової орієнтації; ринкового управління.		
	Практичне заняття	Завдання. Вирішення практичних завдань на розрахунок продуктивності праці робітників; визначення чисельності різних категорій працівників та структура, зміни обсягу виробництва	Активна участь у виконанні завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Поняття планування. Місце планування серед функцій менеджменту. Основні елементи процесу управління. Види планування. Принципи планування. Сутність стратегічного планування. Етапи стратегічного планування. Визначення місії організації. Класифікація цілей організації. Вимоги для успішної реалізації цілей. Аналіз зовнішнього середовища: фактори прямого та непрямого впливу. Управлінське обстеження внутрішнього середовища організації. SWOT-аналіз. Розробка та аналіз стратегічних альтернатив. Вибір стратегії.	Активна робота на лекції	6
	Практичне заняття	Розрахунок ключових планових показників діяльності підприємства	Активна участь у виконанні завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
Тема 4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Значення поняття «організація» в менеджменті: організація як підприємство та організація як функція управління. Сутність функції організація та її місце в процесі управління. Поняття «організаційна діяльність». Взаємовідносини повноважень різних рівнів управління. Концепції процесу передачі повноважень. Централізація та децентралізація управління: переваги та недоліки. Фактори формування організаційних структур. Типи організаційних структур.	Активна робота на лекції	

	Семінарське заняття	Підготовка презентацій на тему: «Еволюція менеджменту»	Презентація	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості побудови організаційних структур» Делегування повноважень у різних організаційних структурах	Перевірка домашніх завдань	
Тема 5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Сутність поняття «мотивація». Визначення потреб, спонукання, поведження і цілей працівника в моделі процесу мотивації. Історичний аспект мотивації. Сутність змістовного підходу до мотивації. Теорія ієрархії потреб різних авторів.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Вирішення завдань з розрахунку вибору критеріїв та показників контролю над підприємства	Перевірка домашніх завдань	
		Підготовка есе на тему «Ефективний менеджер в умовах сьогодення»	Перевірка есе	7
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
		Виконання та оформлення завдання		
Тема 6	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Сутність поняття «контроль» та його місце у системі управління. Необхідність контролю в управлінні. Принципи контролю. Етапи процесу контролю: встановлення критеріїв та стандартів; порівняння фактично отриманих результатів зі встановленими стандартами; оцінка та реакція. Види контролю за різними класифікаційними ознаками. Випереджувальний, поточний та заключний контроль. Характеристики ефективного контролю.	Активна робота на лекції	
	Практичне заняття	Вирішення завдань з розрахунку вибору критеріїв та показників контролю над підприємстві Написання контрольної роботи.	Написання поточної контрольної роботи	10
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання та оформлення завдання	Перевірка домашніх завдань	

Тема 7	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Сутність і види управлінських рішень. Технологія розроблення та умови прийняття управлінських рішень. Методи та моделі прийняття управлінських рішень.	Активна робота на лекції	
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості побудови організаційних структур» Делегування повноважень у різних організаційних структурах	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
Тема 8	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Необхідність обґрунтування рішень. Методи обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику. Системи підтримки управлінських рішень.	Активна робота на лекції	6
			Експрес-опитування 2	
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості побудови організаційних структур» Делегування повноважень у різних організаційних структурах	Перевірка домашніх завдань	
<i>Самостійна робота</i>				
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
Тема 9	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Сутність поняття "лідерство". Концепції поведінки лідера. Концепції ситуаційного лідерства.	Активна робота на лекції	
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою «Особливості лідерства в організації»	Перевірка домашніх завдань	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
Тема 10	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Поняття та їхні характеристики. Сутність комунікаційного процесу. Комунікаційні бар'єри. Організаційні комунікативні бар'єри. Індивідуальні шляхи перешкоди на шляху ефективної комунікації. Модель вибору стилю комунікації.	Активна робота на лекції	6
Експрес-опитування 3				

	Семинар	Підготовка презентації на тему "Ефективна організація"	Презентації	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	
Тема 11	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Поняття ефективності управління. Чинники ефективності менеджменту. Підходи до оцінювання ефективності управління. Підходи до розрахунку показників ефективності управління.		
	Семинар	Підготовка презентації на тему "Стилі управління та прийняття рішень у менеджменті"	Презентація	5
	Практичне заняття	Виконання практичних завдань та підготовка до контрольної роботи	Письмова контрольна робота 2	10
Сесія	<i>Самостійна робота</i>			
	Передекзам. консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумков. контроль	
	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістовних модулів		
	Іспит			40

Рекомендована література

1. Кривобок К. В. Конспект лекцій / К. В. Кривобок. // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7076>.
2. Мальська М. П., Білоус С. В. Менеджмент організацій : теорія та практика: навч. посібн. / М. П. Мальська, С. В. Білоус. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 190 с.
3. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій: навч. посібн. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 560 с.

Додаткова

4. Кривобок К. В. Групування факторів середовища та їх вплив на адаптаційні процеси підприємств в умовах кризи / К. В. Кривобок // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2022. – Т. 7. – № 1. – С. 143-149.
5. Кривобок К. В. Концептуальні положення щодо управління процесами адаптації промислових підприємств в умовах невизначеності / К. В. Кривобок // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2022. – Т. 7. – № 2. – С. 190-199.
6. Перерва І. М. Маркетинговий підхід до управління в підприємстві / І. М. Перерва, І. О. Кінас // Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. - Серія «Економічні науки». – 2021. – № 3. – С. 26-32.
7. Certo S. S. Modern Management: Concepts and Skills, Global Edition (ABE) / S. S. Certo, S. T. Certo. – Pearson education, 2018. – 576 p.

Інформаційні ресурси

8. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
9. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>. Веб-сайт з менеджменту. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua>.
10. Інтернет портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>.
11. Кривобок К.В. Менеджмент // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9004>.
12. Стив Джобс. Уроки лідерства. [Електронний ресурс]. / Джей Эллиот, Уильям Саймон и др.–Режим доступа <https://bookmate.com/books/ZttTrL>.
13. Сучасна управлінська парадигма [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mojaosvita.com.ua/menedzhment/suchasna-upravlinska-paradigma>.